

Orðabókin teldutøk

Tann 14. juli í fjør kom Móðurmálsorðabókin út. Nú er hon eisini teldutøk og fæst á fløgu. Fólkinu aftanfyrir bók og fløgu fegnast um stigið inn í tøkniþróðina, ið ivaleyst verður mongum munadyggur stuðul

DAGFINN OLSEN

Á samkomu á Føroyamálsdeildini í Nóatúni mikudagin, varð Móðurmálsorðabókin lögð fram. Ikki sjálv bókin, men ein fløga við innihaldinum. Orðabókin er nú teldutøk og fæst á fløgu. Umframt at hava innihaldið í bókini, so er teldutøka útgávan smidligari og sum tál varð sagt á samkomuni, hon kann meira enn bókin.

Ein sleppur frá at fara frá telduni at bláa upp í teim hundrættals síðunum. Einum nýtist heldur ikki at slökkja tað, ið ein arbeidir við á telduni, fyrir at fáa orðabókina fram.

Gjorligt er at gera egnar viðmerkingar. Hesar nerva ikki fløguna, men koma bert á telduna, tí fløgan er ein heild, ið ikki kann broytast ella soleiðis farast, orsakað av at brúkarin blandar seg upp.

Eins og í sjálvari bókini, so eru bendingarmynstur, formæli og nýtsluleiðbeiningar við. Myndir eru ikki við.

Sera hent er, at lætt er at sláa upp og t.d. finna øll orð, har seinni liður er bátur, hvussu nógv orð eru skrásett sum biblíorð og kanska eisini hvussu nógv orð eru eittnú sumbiardialekt.

At klippa, avrita, orð og nýta tey í egnum tilfari er heldur eingin trupulleiki.

Jógvan í Lon segði vegna tey, ið arbeitt hava við orðabókini, at tey fegnast um nú at hava tikið stigið inn í tøkniþróðina. Tað hann visti, so er hetta fyrsta føroyska orðabók á fløgu.

Petur Zachariassen, ið var verkstjóri og telduþróðiligr stuðul í orðabókaraðbeininum, visti síðani, hvussu teldutøka útgávan virkaði.

Hann gav Jógvan í Lon rætt í, at hetta helst er fyrsta føroyska orðabókini á fløgu, men minti á, at orðabókini, ið Fróðskaparfelagið gav út eisini er teldutøk. Tó ikki á fløgu. Petur legði dent á, at tøknið heiturin av orðabókaforritinum eigur Heini Justinussen.

Petur legði fløguna í telduna og visti, hvussu farast skuldi fram, tá teldutøka orðabókini verður lögð inn á telduna. Loyniorð er við hvørjari fløgu.

Vegleiðing er við allan vegin - á føroyskum - so ein kann neyvan fara skeivur í innleggingini. Telduútgávan er bert til stakteldur, ikki net. Tó kann t.d. ein fyrirteka nýta fløguna á fleiri teldum. Hovudsreglan er, at bert ein nýtari er til hvørja fløgu í senn.

Teldutøka orðabókini fyllir eini 8-9 Mb og kann bert nýtast til PC.

Móðurmálsorðabókini á fløgu kostar 340 krónur. Óivað góður stuðul hjá

MYNDIR: JENS KRISTIAN VANG

Petur Zachariassen setir fløguna við orðabókini í telduna, meðan Jógvan í Lon Jacobsen spenur fylgir við

mongum, ið fáast við skrivligt avrik dagliga ella heima við hús.

Limirnir í ritstjórnini vóru á samkomuni mikudagin og fylgdu áhugað við, tá greitt varð frá møguleikum við at hava orðabók á fløgu. Frá vinstri Jóhan Hendrik W. Poulsen, Marjun Simonsen og Anfinnur Johansen

Jógvan Andrias seinkaður

Fløgan við Jógvan Andrias Joensen er seinkað. Fløgan átti at verið komin, men ymsir trupulleikar hava gjørt, at útgávan er seinkað

DAGFINN OLSEN

Nú eru eini 14 dagar síðani, at Jógvan Andrias og norsk/føroyska tónleikamanning hansara

ferðaðist í Føroyum í samabandi við, at fløga við lögum hjá Jógvan Andriasi var á veg. Konsertimar vóru væl fagnaðar og lög vóru eisini spæld í Útvarpinum.

Men enn er fløgan ikki komin. Orsøkin er, at ymsir trupulleikar hava stungið seg upp við húsnum.

Jógvan býr í Noreg og arbeitt verður við at fáa kon-

sertir á beinini har, ið m.a. Norsk/Færøsk lag skipar fyrir í Oslo, men áhugi er eisini í Tromsø, har norsku tónleikararnir búgva og skrivað hefur verið um

Inn í tøkniþróðina

Vegna ritstjórnina beyð Jógvan í Lon Jacobsen vælkominn á samkomuni í Nóatúni mikudagin

Fari vegna Setrið, Føroyamálsdeildina, Fróðskaparfelagið og ritstjórnina at bjóða tykkum at vera vælkominn til henda tíðindafundin í sambandi við at orðabókin er komin út á fløgu. 24. juli í fjør varð nógv gjørt burtúr, tá orðabókini kom út, men vit halda, at neyðugt er eisini at gera vart við, at vit við hesi teldutøku útgávu hava tikið stigið inn í tøkniþróðina á orðabókakónum. Hetta er fyrsta føroyska orðabók á fløgu yvirhúvur. Og tað halda vit er vert at gera vart við.

Móðurmálsorðabókini er nú teldutøk, og nú kunnu fólk keypa móðurmálsorðabókina á teldufløgu.

Vit her á Setrinum, á Føroyamálsdeildini, í Fróðskaparfelagnum og í ritstjórnini eru fegin um at bjóða til tíðindafundar og sýna teldufløguna fram her í dag. Hetta hendur samstundis sum vit í kvöld fara undir tiltakið granskingardagar á Fróðskaparsetrinum.

Hvat kann so ein teldutøk útgáva, sum pappirsútgávan ikki kann? Jú, tað eru nógvir fyrimunir við eini slíkari teldutøkari orðabók. Hon er sjálvandi ætlað at arbeida við á teldu, og ein slík útgáva er eyðvitað gjørd, tí at teldan er eitt so týðandi og neyðugt arbeidsambod í gerandisdegnum hjá flestøllum. Fløgan verður lögð inn á harðdiskin í telduni eina ferð, og so er hon har.

Samantíð við pappirsútgávu kann teldufløguna nóg meir. Hon gevur naktar møguleikar, sum brúkarin annars ikki hevur við at leita í eini vanligari orðabók. Til ber at leita gjøgnum alla orðabókina upp á ymskar mátar, sum ikki eru møguligir í pappirsútgávu. Ein tann størsti fyrimunurin er, at brúkarin sleppur frá at fara úr telduni og bláa upp á eina av teimum umleið 1400 síðunum í pappirsorðabókini. Til ber á teldufløguna at sláa upp í orðabókini frá tekstviðgerðarforritum, so á tann hátt er tað nóg skjótari og høgligari at nýta hana enn at skula sláa upp í eini vanligari orðabók. Møguligt er eisini at sláa einstök orð upp eins og at leita eftir orðum, orðaportum og setningum inni í eini orðabókargrein. Sum dømi kann nevast, at tú hevur møguleika at leita eftir øllum teimum orðum, sum hava t.d. bátur sum ein seinna. Tú kanst kanna eftir, hvussu nógv orð eru markað sum biblíorð ella lögfrøðiorð o.s.fr. Tú kanst kanna eftir, t.d. hvussu nógv

orð eru serstök fyrir sumbiarmál og fáa ein lista við teimum orðunum. Tú kanst t.d. kanna, um nakar merkingarmunur er, hvussu orðini kona og kvinna verða nýtt í samansetingum. Høvi er eisini í einum glugga at gera sínar egnu viðmerkingar til orðabókina, rættingar o.a., sum tú sjálvur heldur vera neyðugar. Tú kanst gera tinar egnu privatu orðalistar við at sýla upp á ymskar mátar. Tinar egnu viðmerkingar verða lagdur afturat sum iskoyti til titt egnu eintak av fløguni, annars er greinin púra óbroytt. Tað ber ikki til at broyta nakað í sjálvari orðabókini. Hetta er ikki eitt ritstjórnarforrit, men ein vanlig elektronisk orðabók.

Orðabókini hevur upplýsingar um bendingar. Hesar upplýsingar liggja í einum upplýftum tali beint aftan fyri orðaflokkin, og bendir tú vísan á hetta tal og klikkir á, fær tú bendingarupplýsingarnar fram á skýggjan. Hevur tú orðið *fall* á skýggjanum, stendur eitt 10-tal aftan fyri orðaflokkin, og klikkir tú á 10-talið færst tú orðið *fall* fram á skýggjan, soleiðis færst tú at vita, at orðið *fall* bendist ein sog *fall*. Til ber bæði at stórta og minka stavirnar á skýggjanum, og hjá sjónveik-um fólki kann tað vera ein stør hjálpa at hava tann møguleikan. Møguleiki er fyrir at hava meira enn eina orðabók frammi á skýggjanum í senn, tú kanst hava tær antin loddhvørt ella vatnætt við síðuna høvur av aðrari. Aðrir hentleikar sum at klippa og avrita úr orðabókini inn í eitt tekstviðgerðarforrit eru eisini møguligir.

Teldutøka orðabókini hevur sama innihald sum pappirsútgávan; har er ein fólkanavnalisti, rættsskrivingarreglur og ein listi við øllum styttingum, sum nýtast verða í orðabókini. Og sum sagt er eitt bendingaryvirtil yvir øll navnørð, sagnørð, lýsingarørð o.o. orð, sum verða bend. Nýtsluleiðbeiningin og formælið eru eisini við í teldutøku útgávu. Einasti innihaldsligi munurin millum pappirsútgávu og ta teldutøku er, at ongar myndir eru við á fløguni.

Av tekniskum krøvum er at nevna ein PC-sambærilig telda við 80386 ella hægri gerli (professor), Windows 3.1/3.11 ella Windows 95/98NT stýrskipan og ein fløgustøð, og í minsta lagi skulu 9 MB vera tøk á harðdiskinum.

Fløgan við Jógvan Andrias Joensen, Soleiðis saman, er seinkað, men kemur 8. oktober

fløguna í lokalbløðum har og áhugi er fyrir konsertum. Fløgan hjá Jógvan Andriasi er nú sett at koma út í næstu viku, friggjadagin 8. oktober.